İhtiyaç, İstek ve Bütçe

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **İhtiyaç:** Yaşamımızı sağlıklı sürdürebilmek için mutlaka karşılamamız gereken ürün ve hizmetlerdir. Beslenme, giyinme, barınma ve sağlık temel ihtiyaçlardır. İhtiyaçlar karşılandıktan bir süre sonra yeniden ortaya çıkar (susayan kişi bir süre sonra yine susar).
- **İstek:** Yaşamak için zorunlu olmayan ama elde edince mutlu olduğumuz ürün ve hizmetlerdir. İstekler kişiden kişiye değişir ve sınırsızdır.
- **Gelir ve gider:** Kazandığımız paraya **gelir**, harcamalarımıza **gider** denir. Sabit gelir (maaş, düzenli harçlık) her ay aynı gelir; geçici gelir (bayram harçlığı, hediye) arada bir gelir. Giderler gelirleri aşmamalıdır.
- **Bütçe:** Kişi, aile ya da kurumların belirli bir süre için planladığı gelir ve giderlerin tümüdür. Bütçe; harcamaları denetim altına alır, beklenmedik durumlara hazırlıklı olmayı ve birlikte karar almayı sağlar.
- **Finansal okuryazarlık:** Geliri akıllıca ve en çok faydayı sağlayacak şekilde kullanabilme becerisidir; bütçe hazırlamak ilk basamağıdır. Ailenin içinde bulunduğu durum **yaşam düzeyi**, ulaşmak istediği düzey **yaşam standardı**dır.
- **Satın almadan önce sor:** İstek mi, ihtiyaç mı? Bütçemde yer var mı? Daha uygun fiyata alabilir miyim? Benzeri elimde var mı?

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1. "İhtiyaç" ile "istek" arasındaki farkı yazınız.

2. Aşağıdakilerden hangisi temel ihtiyaçlardan biridir?

   A) Sinemaya gitmek B) Oyun konsolu C) Barınma D) Yeni bir süs eşyası

3. Aşağıdakileri ihtiyaç ve istek olarak sınıflandırınız.
   su – akıllı saat – kışlık mont – dondurma – ilaç – oyuncak araba

4 Aşağıdaki ifadelerin doğru (D) ya da yanlış (Y) olduğunu belirtiniz.

(…) İstekler sınırsızdır.
(…) İhtiyaçlar bir kez karşılanınca bir daha ortaya çıkmaz.
(…) Giderlerin gelirleri aşmaması gerekir.
(…) Bütçe yalnızca devletler için hazırlanır.

5 Boşlukları doldurunuz.

(gelir – gider – bütçe)
a) Bir kişinin kazandığı paraya ..... denir.
b) Yapılan harcamalara ..... denir.
c) Belirli bir süre için planlanan gelir ve giderlerin tümüne ..... denir.

6 Aşağıdakilerden hangisi **sabit gelire** örnektir?

A) Her ay düzenli alınan maaş
B) Bayramda alınan harçlık
C) Yarışmada kazanılan ödül
D) Yolda bulunan para

7 Bir ailenin giderlerinden üçünü yazınız.

8 "Finansal okuryazarlık" nedir?

A) Çok hızlı kitap okuma becerisi
B) Geliri akıllıca ve en çok faydayı sağlayacak şekilde kullanabilme becerisi
C) Yalnızca para biriktirmek
D) Her istediğini hemen satın almak

9 Bütçe hazırlamanın bir aileye iki faydasını yazınız.

10 Bir ürünü satın almadan önce kendimize sormamız gereken iki soru yazınız.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Bir öğrencinin haftalık bütçesi tabloda verilmiştir (temsilî veri).

Gelirler	TL	Giderler	TL
Haftalık harçlık	250	Okul servisi katkısı	90
Dedesinden hediye	50	Kantinden ara öğün	80
		Çıkartma albümü	40

a) Toplam gelir ve toplam gider kaç TL'dir?
b) Hafta sonunda öğrencinin elinde kaç TL kalır?
c) Hangi gider bir istektir?

12 Aşağıdaki kartlarda verilen harcamalardan hangileri bir aile için **ihtiyaçtır**?

1	2	3
Doktor muayenesi	Tatil için lüks otel	Elektrik faturası
4	**5**	**6**
Yeni model tablet	Okul kırtasiyesi	Konser bileti

13 Bir ürünün bir kişi için ihtiyaç, başka bir kişi için istek olabileceğini bir örnekle açıklayınız.

14 Akış şemasında alışverişte karar verme adımları verilmiştir. Soru işareti yerine hangi soru gelmelidir?

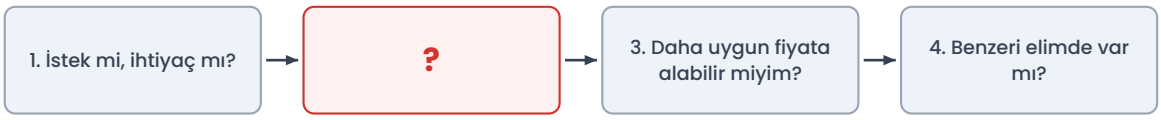

15 Aşağıdakilerden hangisi bütçesini doğru yöneten bir kişinin davranışı **değildir**?

A) Aylık gelir ve giderlerini yazmak
B) İhtiyaçlara öncelik vermek
C) Beklenmedik durumlar için birikim yapmak
D) Geçici gelirlerine güvenerek borçlanmak

16 "Yaşam düzeyi" ile "yaşam standardı" kavramlarını açıklayınız.

17 Aşağıdaki atasözlerinden hangisi bütçe ve tasarrufla **ilgili değildir**?

A) Ayağını yorganına göre uzat.
B) Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.
C) Ak akçe kara gün içindir.
D) Damlaya damlaya göl olur.

18 Sabit ve geçici gelirleri ayırınız.
annenin maaşı – bayram harçlığı – babanın emekli aylığı – doğum günü hediyesi para – her ay alınan kira geliri

19 Aile bütçesi hazırlanırken çocukların da fikrinin alınmasının iki faydasını yazınız.

20 Eşleştiriniz.

1) İhtiyaç — a) Planlanan gelir ve giderlerin tümü
2) İstek — b) Mutlaka karşılanması gereken ürün ve hizmet
3) Bütçe — c) Zorunlu olmayan, kişiden kişiye değişen arzu

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Aşağıdaki metni okuyunuz.

"Melis'in okul çantasının askısı kopmuştur ve tamir edilemeyecek durumdadır. Kırtasiyede biri sade ve sağlam, diğeri sevdiği çizgi film karakterinin resimli ve iki kat pahalı iki çanta görür. Resimli çantayı almak ister ama bu ayki bütçesi yalnızca sade çantaya yetmektedir."

Melis için çanta almak ihtiyaç mıdır, istek midir? Hangi çantayı seçmesi bütçe açısından doğrudur? Açıklayınız.

22 Bir ailenin aylık geliri ve giderleri tabloda verilmiştir (temsilî veri).

Kalem	TL
Toplam gelir	40 000
Kira	14 000
Faturalar	4 000
Market ve pazar	12 000
Ulaşım	3 000
Eğitim	2 000

a) Ailenin toplam gideri kaç TL'dir?
b) Aile bu ay kaç TL birikim yapabilir?
c) Aile, geliri azalırsa önce hangi tür harcamalarını kısmalıdır?

23 Gelirinden fazla harcama yapan bir kişi hangi sorunlarla karşılaşabilir? İki örnek yazınız.

24 Aşağıdaki durumların hangisinde kişi, bütçesi için en doğru kararı vermiştir?

A) Ada, kırtasiye listesini hazırlayıp fiyatları karşılaştırdıktan sonra alışveriş yaptı.
B) Bora, bisikletini tamir ettirmek yerine aynı modelden yenisini aldı.
C) Ece, indirim var diye ihtiyacı olmayan üç kazak aldı.
D) Emir, tüm harçlığını ilk gün harcadı.

25 Doğru ve uygulanabilir bir bütçe hazırlamak için dikkat edilmesi gereken üç kuralı yazınız.

26 İki kardeşin harçlık kullanımı şöyledir:
Arda: Her hafta harçlığının bir kısmını kumbarasına atar, harcamalarını not eder.
Sarp: Harçlığını aldığı gün harcar, ay sonunda ağabeyinden borç ister.
Okul gezisi için 200 TL gerektiğinde hangi kardeş zorlanmadan geziye katılabilir? Nedenini açıklayınız.

27 "İstekler sınırsız, kaynaklar ise sınırlıdır." Bu cümle bütçe yapmanın neden gerekli olduğunu nasıl açıklar?

28 Aşağıdakilerden hangisi aile bütçesinde **gelir** olarak yer alır?

A) Kira ödemesi B) Doğal gaz faturası C) Babanın maaşı D) Market alışverişi

29 Kerem'in haftalık harçlığı 250 TL'dir. Kerem her hafta harçlığının $\frac{1}{5}$'ini biriktirmek istiyor. 4 hafta sonunda kaç TL biriktirmiş olur? Bu birikimi hangi amaçla kullanabilir?

30 Bir aile, aylık bütçesinde her ay beklenmedik durumlar için bir miktar para ayırmaktadır. Bir ay buzdolabı bozulmuş ve tamir ettirilmesi gerekmiştir. Ailenin bu kararının faydasını açıklayınız.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**